

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Milana Deáka a JUDr. Ľubora Šebu, v právnej veci navrhovateľa **I.**, bývajúceho v N., zastúpeného v dovolacom konaní JUDr. N., advokátom v N., proti odporcom **1/ L.**, s.r.o., so sídlom v N., **2/ S.**, a.s., so sídlom v B., **o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 123/2004, o dovolaní odporcu 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 15. februára 2007 sp. zn. 8 Co 177/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporcu 2/ **z a m i e t a .**

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 5. apríla 2006 č.k. 14 C 123/2004-221 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej 11. februára 2004 medzi odporcom 2/ ako postupcom a odporcom 1/ ako postupníkom a týkajúcej sa pohľadávky zo zmluvy o hypotekárnom úvere č. X. z 18. decembra 2000. Odporcovi 1/ nepriznal náhradu trov konania a uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporcovi 2/ náhradu trov konania v sume 800 Sk (26,56 €). Svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že nie je naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), lebo právne postavenie navrhovateľa ako dlžníka

sa zmluvou o postúpení pohľadávky nezmenilo, nestalo neistým, keď navrhovateľ má aj naďalej záväzok voči veriteľovi, ktorým už nie je odporca 2/, ale odporca 1/. Zároveň dospel k záveru, že nie je splnená ani aktívna legitimácia navrhovateľa, nakoľko nebol účastníkom predmetnej zmluvy a ani vyhovujúci rozsudok by nemal priaznivý dopad na jeho právne postavenie. Napokon mal za nepreukázanú neplatnosť napadnutej zmluvy podľa § 39 Obč. zák., keďže podľa § 38 ods. 9 zák. č. 21/1992 Zb. o bankách (platného v čase uzatvorenia zmluvy o hypotekárnom úvere) mala banka za splnenia tam uvedených podmienok právo svoju pohľadávku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou, pričom sa súd nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, že podľa bodu 14 Obchodných podmienok SLSP, a.s. pre poskytovanie hypotekárnych úverov, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť zmluvy o hypotekárnom úvere, bolo vylúčené postúpenie pohľadávky odporcom 2/ inej osobe, ktorá nie je bankou, aj bez súhlasu dlžníka. Napadnutá zmluva svojím obsahom alebo účelom zákonom neodporuje a ani ho neobchádza a ani sa neprieči dobrým mravom. Výrok o trovách konania odôvodnil aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 15. februára 2007 sp. zn. 8 Co 177/2006 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že určil, že zmluva o postúpení pohľadávky uzatvorená 11. februára 2004 medzi odporcom 2/ ako postupcom a odporcom 1/ ako postupníkom a týkajúca sa pohľadávky zo zmluvy o hypotekárnom úvere č. X. z 18. decembra 2000 je neplatná. Odporcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 4 000 Sk (132,78 €). Odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľ má na podanom návrhu naliehavý právny záujem a že tento jeho návrh je i dôvodný. Vyšiel z toho, že navrhovateľovi patrí právo na súdnu ochranu proti úkonu odporcu 2/ odporujúcemu ich vzájomnému zmluvnému dojednaniu a zákonným predpisom, pričom podaným návrhom sa vyrieši jeho právna neistota v tom smere, kto je jeho veriteľom. Zo znenia článku 14 Obchodných podmienok odporcu 2/ tvoriacich neoddeliteľnú súčasť zmluvy o hypotekárnom úvere z 18. decembra 2000 nevyplýva možnosť postúpenia pohľadávky inej osobe ako banke, z čoho vyvodil, že predmetná zmluva uzatvorená odporcami 11. februára 2004 je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Obč. zák. pre rozpor s ust. § 525 ods. 2 Obč. zák. Podľa odvolacieho súdu navyše postúpenie odporovalo aj zákonu o bankách, keďže veriteľom z hypotekárneho úveru môže byť podľa zákona o bankách len banka a odporca 2/ pred uzavretím napadnutej zmluvy úverový vzťah zo zmluvy o hypotekárnom úvere neukončil odstúpením od zmluvy alebo zosplatením

všetkých pohľadávok a príslušenstva. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca 2/, ktorý navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Nestotožnil sa s právnym názorom, že navrhovateľ mal na určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.) namietajúc, že v postavení navrhovateľa sa nič nezmenilo, keďže zostal naďalej dlžníkom, ale voči novému veriteľovi. Tvrdil, že článok 14 Obchodných podmienok platných pri poskytnutí hypotekárneho úveru nevylučoval postúpenie pohľadávky inej osobe ako banke. Okrem toho v čase postúpenia pohľadávky odporca 2/ vydal z účinnosťou od 1. januára 2003 nové obchodné podmienky SLSP, a.s. pre poskytovanie hypotekárnych úverov fyzickým osobám, čo bolo v súlade s dohodnutými zmluvnými podmienkami, najmä článkom I. bod 4. Zmluvy o hypotekárnom úvere, v ktorých podmienkach postúpenie pohľadávky ako také upravené nebolo. Možnosť postúpenia bola však upravená priamo v zákone o bankách č. 21/1992 Zb. v znení platnom v čase postúpenia, konkrétne v ustanovení § 38 ods. 8 a odporca 2/ mohol písomnou zmluvou postúpiť pohľadávku inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou, aj bez súhlasu klienta. Uviedol, s odvolaním sa na právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2003 sp. zn. 4 Obo 210/01, že dlžník by sa mohol dovolávať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť, resp. odmietnuť.

Odporca 1/ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodu, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O.s.p. a inými vadami konania, pokiaľ mali tieto za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

Odporca 2/ namietal v dovolaní, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke existencie naliehavého právneho záujmu, ktorý vyžaduje § 80 písm. c/ O.s.p., a v otázke neplatnosti namietaného právneho úkonu – zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej 11. februára 2004 medzi odporcom 2/ a odporcom 1/.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, ktoré je odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci, je preskúmať, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval.

Podľa § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvoде, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c/ O.s.p. je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom právnom určení. Rozumie sa tým právny záujem navrhovateľa, ktorý musí byť

v čase vyhlásenia rozsudku daný. Tento právny záujem musí byť kvalifikovaný, t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Spravidla je naliehavý právny záujem daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, tiež vtedy ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa alebo ak by bez tohto určenia jeho právne postavenie bolo neisté.

Pre určovací návrh (§ 80 písm. c/ O.s.p.) je charakteristická jeho preventívna povaha: jeho miesto (uplatnenie) je predovšetkým tam, kde ním možno odstrániť stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, ak k zodpovedajúcej náprave nie je možno dospieť iným vhodným právnym prostriedkom, tiež v prípadoch, keď určovací návrh účinnejšie ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jeho prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu, ktorá vytvára právny rámec a je zárukou odvrátenia alebo obmedzenia budúcich sporov účastníkov.

Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu zodpovedá uvedeným zásadám pre posudzovanie naliehavého právneho záujmu navrhovateľa (§ 80 písm. c/ O.s.p.).

Navrhovateľ po tom, čo mu bolo doručené oznámenie odporcu 2/ z 10. marca 2004 o postúpení pohľadávky odporcovi 1/, na túto skutočnosť hneď reagoval – podal na súde prvého stupňa (27. apríla 2004) návrh na určenie neplatnosti tohto postúpenia, v ktorom okrem iného namietal, že takéto postúpenie (vzhľadom na jeho dohodu s odporcom 2/ – bod 14 Obchodných podmienok odporcu 2/, ktoré tvoria neoddeliteľnú časť zmluvy o hypotekárnom úvere) je neplatné pre rozpor s § 525 ods. 2 Obč. zák.

Podľa § 524 ods. 1 Obč. zák., veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému.

Podľa § 525 ods. 2 Obč. zák., nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo dohode s dlžníkom.

K platnému postúpeniu pohľadávky teda v zásade nie je treba súhlas dlžníka (§ 524 ods. 1 Obč. zák.), avšak pohľadávku postúpiť nemožno, ak by postúpenie odporovalo dohode veriteľa s dlžníkom. Dlžník má v zmysle ust. § 525 ods. 2 Obč. zák. možnosť, aby dohodou

s veriteľom vopred vylúčil prípadné postúpenie pohľadávky inému, resp. obmedzil postúpenie pohľadávky iba na určité osoby a voči iným postúpenie pohľadávky takouto dohodou vylúčil. Je teda možné dohodnúť zákaz postúpenia pohľadávky ako všeobecný zákaz alebo len ako zákaz postúpenia pohľadávky určitým osobám, prípadne i tak, že veriteľ bez súhlasu dlžníka môže postúpiť pohľadávku len určitému subjektu (napr. banke); zároveň možno zákaz postúpenia vymedzovať aj vo vzťahu k času, t.j. na určitú dobu, prípadne bez časového obmedzenia. Ak veriteľ túto dohodu z dlžníkom nerešpektuje a postúpi pohľadávku napriek dohodnutému zakazu, ani dobrá viera postupníka, ktorý o tomto zakaze nevedel, nemôže zabrániť absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky podľa § 39 Obč. zák. (pre rozpor obsahu tohto právneho úkonu so zákonom - ustanovením § 525 ods. 2 Obč. zák.).

Pokiaľ dohodou podľa § 525 ods. 2 Obč. zák. veriteľ s dlžníkom obmedzili, príp. vylúčili možnosť postúpenia pohľadávky, nemožno pri skúmaní naliehavého záujmu navrhovateľa, ktorý je dlžníkom, vystačiť len s takou úvahou, že postúpením nie je dlžník vo svojom právnom postavení dotknutý a že námietky, ktoré mal v čase postúpenia proti pohľadávke, zachovávajú sa mu aj po postúpení. Porušením dohody uzatvorenej podľa § 525 ods. 2 Obč. zák. je totiž nepochybne zneistené právne postavenie navrhovateľa ako dlžníka – účastníka záväzkového právneho vzťahu, ktorého pendant (prot'ajšok) je konkrétny veriteľ (§ 488 Obč. zák.) a toho má uvedená dohoda fixovať – vylúčiť, resp. obmedziť možnosť zmeny v osobe veriteľa. Hoci z vecného posúdenia návrhu vyplyne, kto je veriteľom, určovací návrh okamžite sledujúci odstránenie neistoty navrhovateľa nie je vymedzený iba zreteľom na samotnú otázku adresáta a tak aj možnosti plnenia (porovnaj dôsledky omeškania veriteľa, resp. neomeškania dlžníka - § 522, § 520 Obč. zák.), ale aj okolnosťami konkrétneho záväzkového vzťahu viažucimi sa k dohode podľa § 525 ods. 2 Obč. zák. a jej porušeniu.

Rozhodnutie o návrhu na určenie (§ 80 písm. c/ O.s.p.) – vyhovie toľto návrhu síce netvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 O.s.p.) vo vzťahu k návrhu na plnenie, hoci by vychádzalo z rovnakého skutkového základu (na rozdiel od opačnej situácie, porovnaj R 110/2003), výrok právoplatného rozsudku na základe určovacieho návrhu je však záväzný nielen pre súd, ale aj pre tých istých účastníkov v prípadnom konaní o peňažné plnenie tvoriace príslušnú pohľadávku (§ 159 ods. 2 O.s.p.).

Vychádzajúc z týchto úvah možno za spôsobilý, resp. prípustný prostriedok súdnej ochrany práva považovať návrh dlžníka na určenie neplatnosti zmluvy o postúpení

pohľadávky pre rozpor s dohodou medzi dlžníkom a veriteľom (§ 525 ods. 2 Obč. zák.), ktorý návrh je podaný bez zbytočného meškania (bezprostredne) po oznámení veriteľa (postupcu) o postúpení pohľadávky (§ 526 ods. 1 Obč. zák.); takýto návrh a teda i návrh navrhovateľa v tejto právnej veci spĺňa preventívnu funkciu určovacieho návrhu podľa § 80 písm. c/ O.s.p., ako správne ustálil odvolací súd.

Z hľadiska vecnej legitímácie navrhovateľa na podanie určovacieho návrhu v danej veci nebolo vylučovacou skutočnosťou, že nebol účastníkom zmluvy o postúpení pohľadávky. Pre jeho legitímáciu svedčí to, že touto zmluvou (právnym úkonom odporcov) došlo k zásahu do jeho právneho postavenia ako účastníka nie síce zmluvy o postúpení pohľadávky, ale dohody s veriteľom (odporcom 2/), ktorej postúpenie odporovalo podľa § 525 ods. 2 Obč. zák.

Uvedeného právneho postavenia navrhovateľa nemohlo zbaviť oznámenie postupcu (odporcu 2/) o postúpení pohľadávky postupníkovi (odporcovi 1/). Z Občianskeho zákonníka nemožno vyvodit', že dlžník by nemohol namietat' a súd skúmat' platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ak by toto postúpenie dlžníkovi oznámil postupca, ale dlžník by mohol namietat' platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ak by postúpenie pohľadávky postupca dlžníkovi síce neoznámil, avšak postupník by postúpenie pohľadávky dlžníkovi preukázal. Pre takéto rozlišovanie (dualitu) v postavení dlžníka (porovnaj R 119/2003) nemožno nájsť oporu v ustanovení § 526 ods. 2 Obč. zák. Podľa tohto ustanovenia ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení. Z uvedeného ustanovenia však nemožno činiť záver, že „dlžník sa v takomto prípade nemôže dovolať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie; to by mohol len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník.“

V ustanovení § 526 a ani na inom mieste Občiansky zákonník nerozlišuje takéto dve postavenia dlžníka z hľadiska jeho možnosti namietat' neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky.

Z hľadiska rozšírenia (ďalšej) argumentácie žiada sa práve na tomto mieste uviesť historický exkurz v podobe dobovej judikatúry publikovanej v Úradnej zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu Československej republiky vo veciach občianskoprávných z právnej oblasti

Slovenska a Podkarpatskej Rusi: „Uvedomenie dlžníka má len ten význam, že dokiaľ sa ono nestane, dlžník môže sa po práve účinne zbaviť svojho záväzku aj platením do rúk cedenta.“ (Rozh. z 20. VI. 1933, Rv III 817/1932.).

Ustanovenie § 526 ods. 1 druhá veta Obč. zák., podľa ktorého dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi, má svoj zásadný význam na riešenie otázky splnenia dlhu. Splnenie dlhu v súlade s citovaným ustanovením môže nastať dokonca i v prípade, keď predmetná pohľadávka už nepatrí postupcovi, keďže ju medzičasom zmluvou o postúpení pohľadávky postúpil postupníkovi, avšak postúpenie pohľadávky ešte nebolo oznámené, resp. preukázané dlžníkovi, ako to vyžaduje citovaná právna úprava. V takomto prípade ide o výnimku z princípu zániku záväzku jeho splnením veriteľovi (§ 488, § 559 ods. 1 Obč. zák.). Táto úprava (§ 526 ods. 1 druhá veta Obč. zák.) spolu s úpravou v § 526 ods. 2 Obč. zák. (ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení) je premietnutím zásady ochrany dobrej viery dlžníka, t.j. aby nebol poškodený, ak konal v dôvere v doterajší záväzkový vzťah, resp. v dôvere aj v postupcove oznámenie o postúpení pohľadávky. Zmyslom takejto ochrany dobrej viery dlžníka je vylúčiť, aby dlžník bol v budúcnosti nútený opätovne plniť postupcovi, resp. od postupníka vymáhať späťne plnenie mu poskytnuté z dôvodu neplatnosti alebo neexistencie zmluvy o postúpení pohľadávky.

Teda otázka neplatnosti nie je nevýznamná, ak je predmetom sporu o neplatnosť takejto zmluvy, ako je tomu v tomto prípade, resp. ak sa požaduje (uplatňuje) plnenie, ktoré predstavuje hodnotu neuhradenej postúpenej pohľadávky; táto otázka je však úplne irelevantná vo vzťahu k účinkom splnenia pohľadávky (záväzku) dlžníkom postupníkovi. Preto ak postúpenie pohľadávky oznámil dlžníkovi postupca, prípadne dlžníkovi takéto postúpenie preukázal postupník, a dlžník záväzok splnil postupníkovi, záväzok dlžníka týmto splnením postupníkovi zaniká aj v takom prípade, keď zmluva o postúpení pohľadávky je neplatnou alebo keď zmluva o postúpení vôbec neexistuje. V spore o neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, resp. o jej splnenie, kedy postúpená pohľadávka nie je ešte uhradená, je však súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti (*ex officio*) ku skutočnostiam, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ak vyjdú v konaní najavo. Absolútna neplatnosť právneho úkonu znamená, že priamo zo zákona (*ex lege*) a od počiatku (*ex tunc*) sa na dotknutý právny úkon hľadí, ako keby nebol urobený. Odlišný prístup by

znamenal obchádzanie ustanovení o absolútnej neplatnosti právnych úkonov a v konkrétnom prípade aj obsoletnosť ust. § 525 ods. 2 Obč. zák. (keďže k tejto úprave by sa nemohlo prihliadnuť). Správne preto odvolací súd považoval navrhovateľa za vecne legitimovaného na požadované určenie neplatnosti právneho úkonu.

Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu aj jeho záver o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky.

Odvolací súd vyvodil, že zo znenia článku 14 Obchodných podmienok odporcu 2/ tvoriacich neoddeliteľnú súčasť zmluvy o hypotekárnom úvere z 18. decembra 2000 vplynulo, že odporca 2/ môže úverovú pohľadávku alebo jej časť postúpiť aj bez súhlasu dlžníka inej banke a že iná možnosť postúpenia pohľadávky (inej osobe ako banke) z týchto obchodných podmienok a ani zo zmluvy o hypotekárnom úvere nevyplýva; v dôsledku toho predmetná zmluva o postúpení pohľadávky uzatvorená medzi odporcami je absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Obč. zák. pre rozpor s ust. § 525 ods. 2 Obč. zák., podľa ktorého nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo dohode s dlžníkom.

Bod 14 Obchodných podmienok odporcu 2/ je označený samostatným zvýrazneným názvom Postúpenie pohľadávky a po tomto označení nasleduje text, v ktorom je stanovené, že odporca 2/ - sporiteľňa môže svoju úverovú pohľadávku alebo jej časť postúpiť aj bez súhlasu dlžníka inej banke. Ďalej sa v texte uvádza, že pre postúpenie pohľadávky sa vyžaduje písomná forma, že s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené; že príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania, náklady spojené s jej uplatňovaním, že právami spojenými s pohľadávkami sú najmä práva vyplývajúce zo zabezpečenia záväzkov.

Vzhľadom na takto sformulovaný prejav vôle účastníkov javí sa byť v súlade s ust. § 35 ods. 2 Obč. zák. a preto správnym ten výklad, ktorý zaujal odvolací súd, t.j. že v záväzkovom vzťahu účastníkov zmluvy o hypotekárnom úvere (odporcu 2/ a navrhovateľa) nie je daná iná ako uvedená možnosť postúpenia pohľadávky – teda že títo účastníci svojou dohodou vylúčili možnosť postúpenia pohľadávky inej osobe ako banke bez súhlasu navrhovateľa ako dlžníka. Na dohodu (jej záväznosť), ktorou veriteľ s dlžníkom ako neprípustnú (§ 525 ods. 2 Obč. zák.) bez súhlasu dlžníka vylúčili inú možnosť postúpenia pohľadávky ako banke, nemá vplyv, že zákon /ide o zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách

a o zmene a doplnení niektorých zákon (§ 92 ods. 8), do 31. decembra 2001 o zákon č. 21/1992 Zb. - jeho § 38 ods. 9/ poskytuje možnosť postúpenia pohľadávky aj inej osobe ako banke. Takáto možnosť postúpenia by totiž prichádzala do úvahy len vtedy, ak by neplatila spomenutá reštrikcia v dohode (dohodou veriteľ v rámci svojej zmluvnej voľnosti obmedzil si dovedty nepochybne širší rámec dispozície s pohľadávkou). Keďže odporca 2/ ako veriteľ túto dohodu s navrhovateľom (dlžníkom) nerešpektoval a zmluvne postúpil predmetnú pohľadávkou, je zmluva o postúpení pohľadávky neplatným právnym úkonom podľa § 39 Obč. zák. (pre rozpor obsahu tohto právneho úkonu so zákonom - ustanovením § 525 ods. 2 Obč. zák.).

Platnosť týchto obchodných podmienok samotný odporca 2/ v konaní pred nižšími sudmi nenamietal, naopak, na odvolacom pojednávaní výslovne uviedol, že ich „nerozporuje“ (porovnaj č.l. 250 spisu). Odporca 2/ až v dovolaní namieta okolnosť, že v čase postúpenia pohľadávky mal vydané nové obchodné podmienky pre poskytovanie hypotekárnych úverov fyzickým osobám, v ktorých postúpenie ako také nebolo upravené. Touto námietkou pre jej nevznesenie sa odvolací súd nezaoberal a na jej riešení svoje rozhodnutie nezaložil. K tejto novej skutočnosti (námietke dovolateľa) dovolací súd nie je oprávnený prihliadať už iba z toho dôvodu, že dovolací súd nemôže preskúmať skutkové zistenia odvolacieho súdu v prípade, ak by ich nesprávnosť mala vyjsť najavo až z dôkazov vykonaných v dovolacom konaní. Dovolací súd – ako vyplýva z ust. § 243a ods. 2 druhá veta O.s.p. – dokazovanie nevykonáva.

Dovolací súd sa z týchto dôvodov s právnym posúdením odvolacieho súdu, že existuje naliehavý právny záujem navrhovateľa na určení neplatnosti predmetnej zmluvy (§ 80 písm. c/ O.s.p.) a že táto zmluva je neplatná (§ 39 Obč. zák.), stotožnil.

Dovoláním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je preto dôvodné.

Keďže v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom nebolo dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., t.j. vady konania uvedené v § 237 O.s.p. alebo iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu 2/ podľa § 243b ods. 1 zamietol.

Dovolací súd nepriznal v dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková